

OSLOMET

Tekstiler, møbler og utstyr: Mengder og produktlevetid

Folkepanel for bærekraftig forbruk

16.11.2024

Kirsi Laitala

Seniorforsker, PhD

Forbruksforskningsinstituttet SIFO, OsloMet

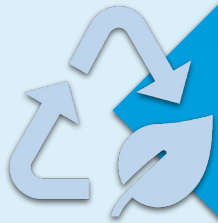
kirsil@oslomet.no

<https://uni.oslomet.no/klesforskning/>

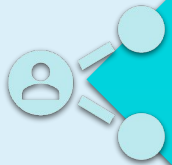

Photo by [Brina Blum](#) on [Unsplash](#)

Tre veier til mer bærekraftig forbruk

Erstatte produkter med mer miljø- eller klimavennlige alternativer (miljømerking, energimerking, osv)

Omorganisere forbruket (låne, leie, service som erstatter produkt)

Redusere forbruksnivået (kjøpe mindre, bruke det man har)

Photo by [the blowup](#) on [Unsplash](#)

Man kan påvirke forbruk I alle stadier, ikke bare ved innkjøp

Planlegging

- Behov
- Utvalg

Anskaffelse

- Type produkt
- Økonomi

Bruk

- Frekvens
- Aktsomhet

Vedlikehold

- Vask
- Reparasjon

Avhending

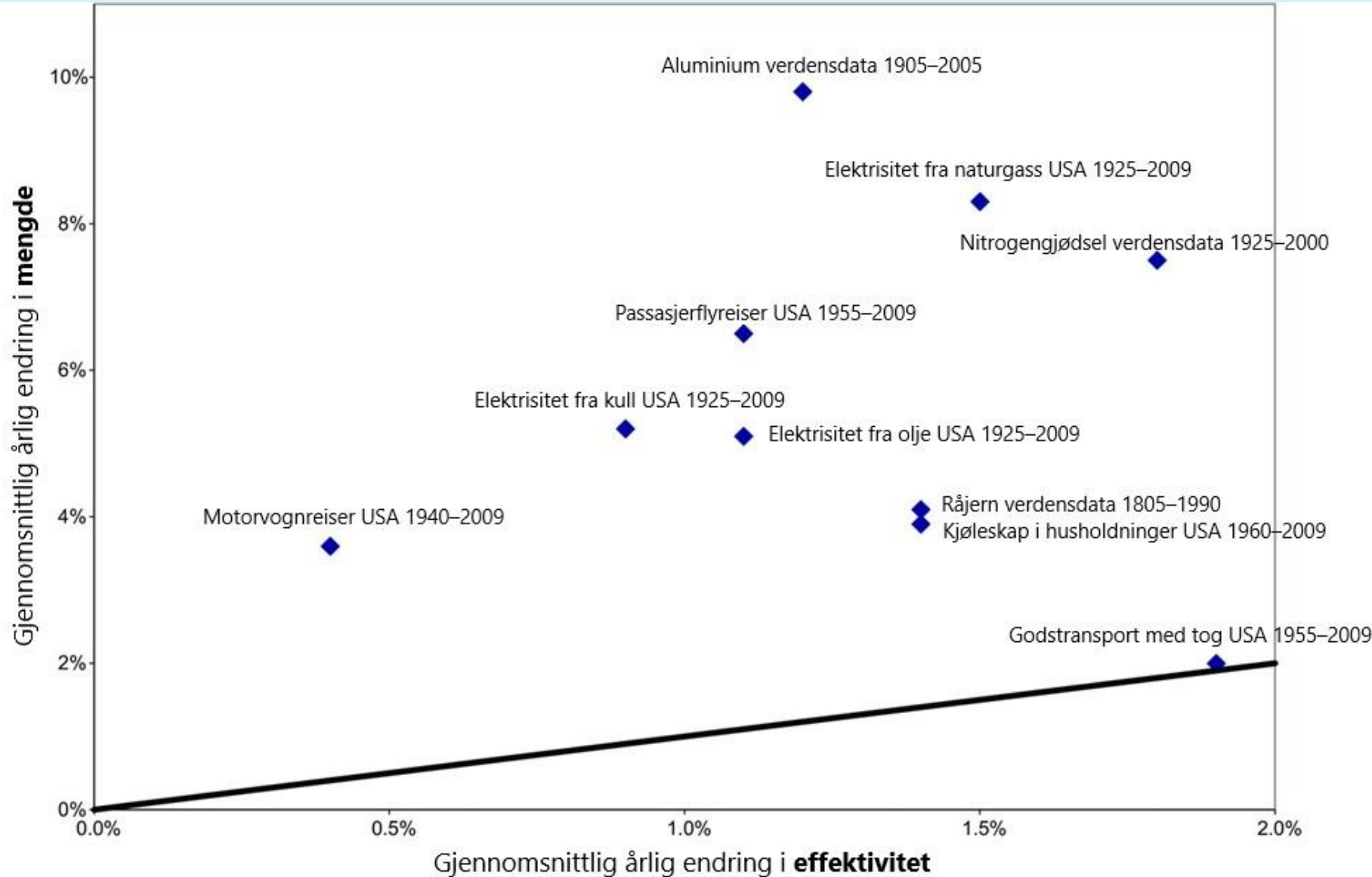
- Tidspunkt
- Destination

MENGDER OG PRODUKTLEVETID

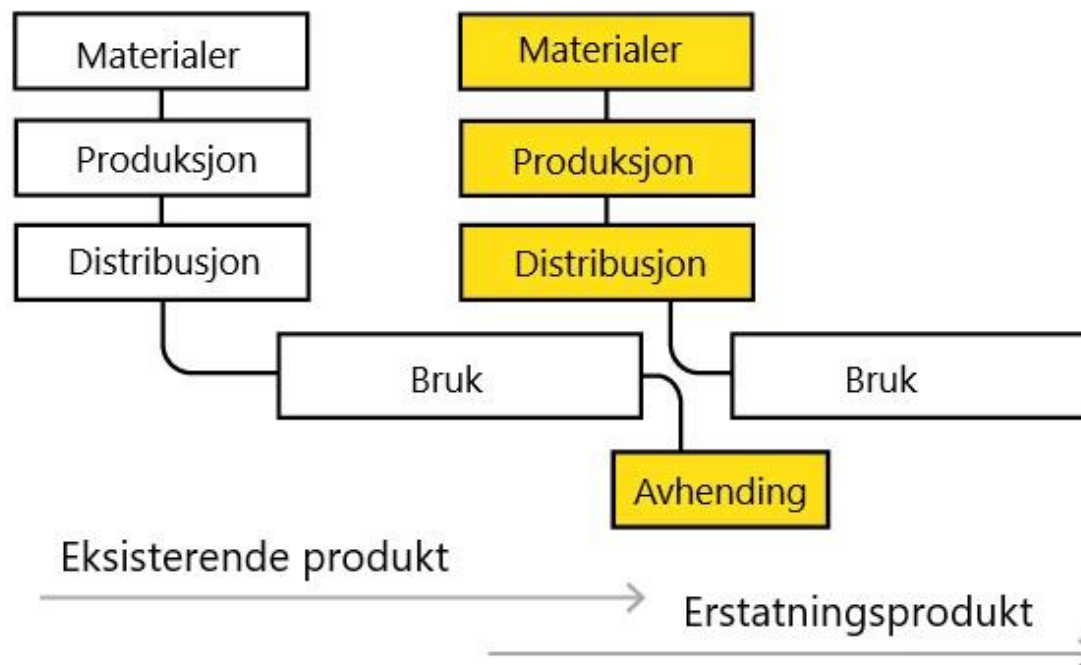
Ressursbruk: Forbedringer i effektivitet versus produksjonsmengder

→ Bruken av ressurser øker til tross for betydelige forbedringer i effektivitet

Hvorfor er produktlevetid viktig?

Potensielt unngåtte miljøpåvirkninger ved forlenget produktlevetid

Avhengig av erstatningsbasert forbruksatferd

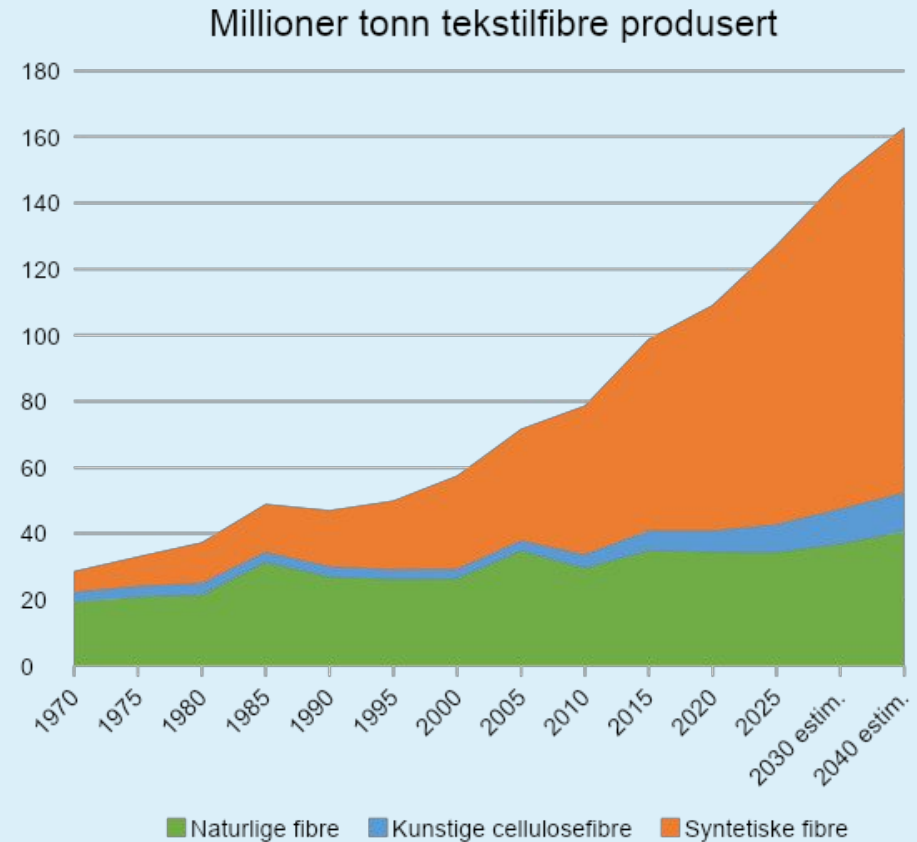
Avhengig av at etterspørsel avgjør produksjonsvolumer

TEKSTILER

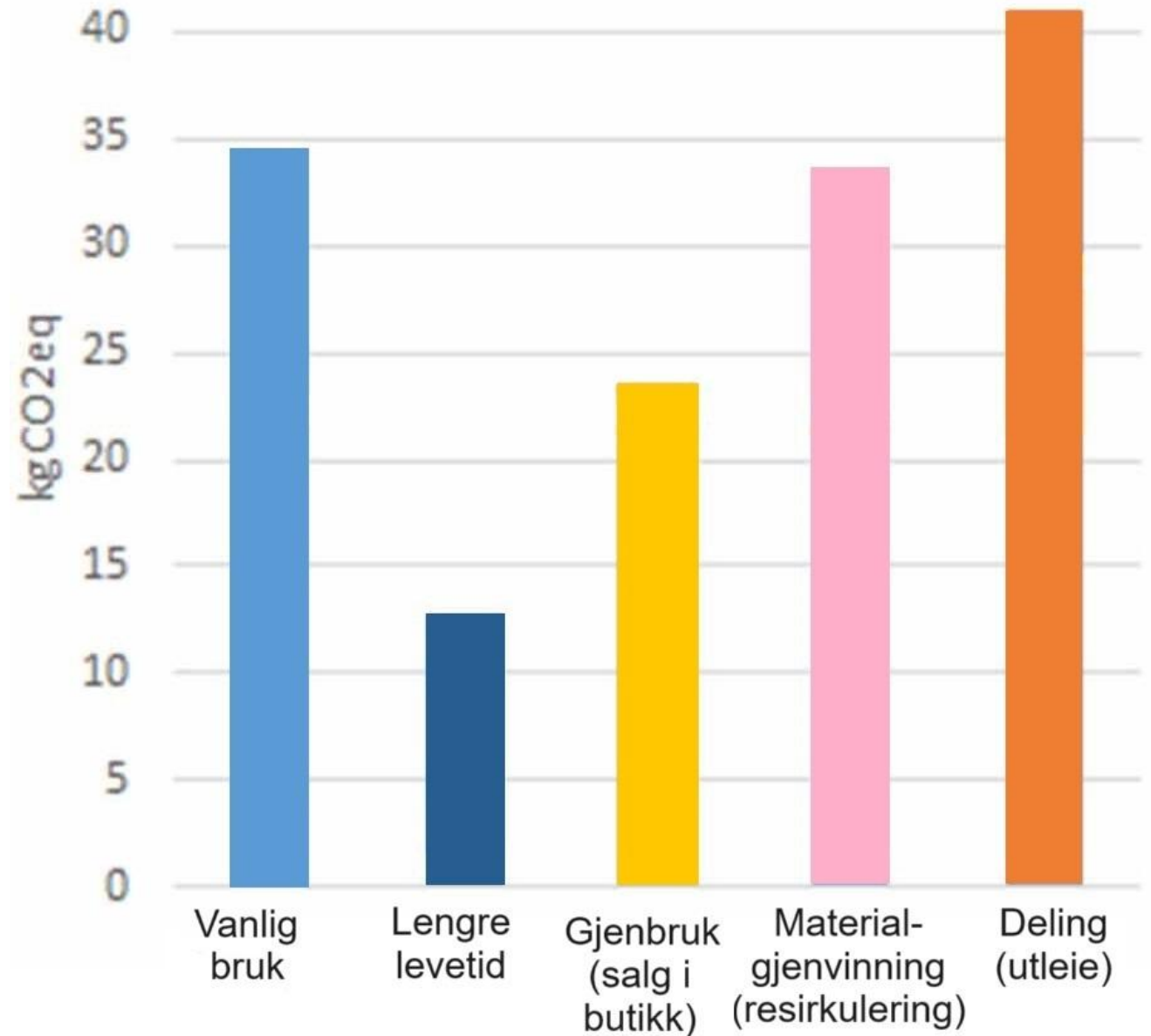
Økning i tekstilproduksjon

- Økning i syntetiske fibre (plast) som polyester, som er billigere og sterkere enn naturlige fibre. Ikke nedbrytbar.
- Over 2/3 av tekstiler som går ut av bruk er fortsatt brukbare
- 97% av innsamlede brukte klær er eksportert fra Norge
- Kun 1% er resirkulert tilbake til tekstiler
- Akkumulasjon av klær i garderobene

Klimagassutslipp for ulike scenarier for bruk og avhending av jeans

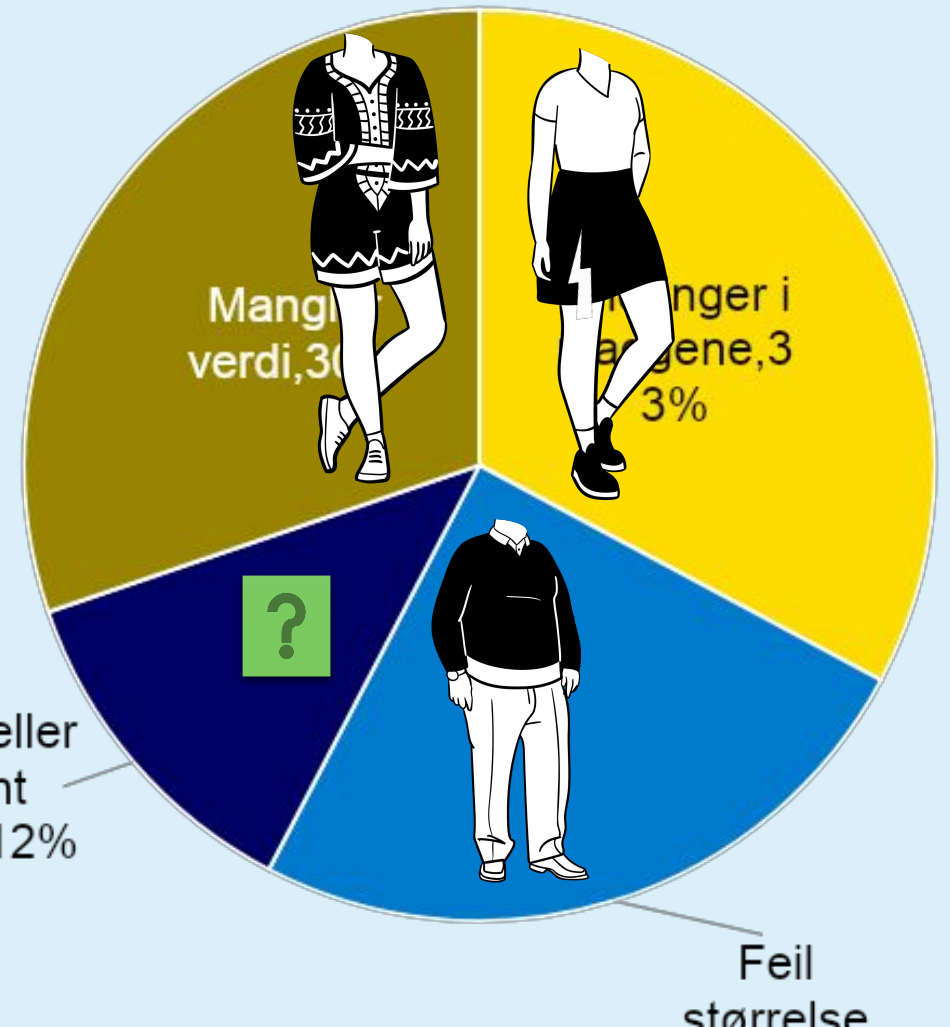
Klesreparasjon øker levetiden mellom 0,6 og 1,3 år (WRAP, 2022)

Forskning på avhendingsgrunner

Oppsummering av 17 studier om årsaker til avhending av klær
Årsaker kategorisert i tre hovedgrupper:

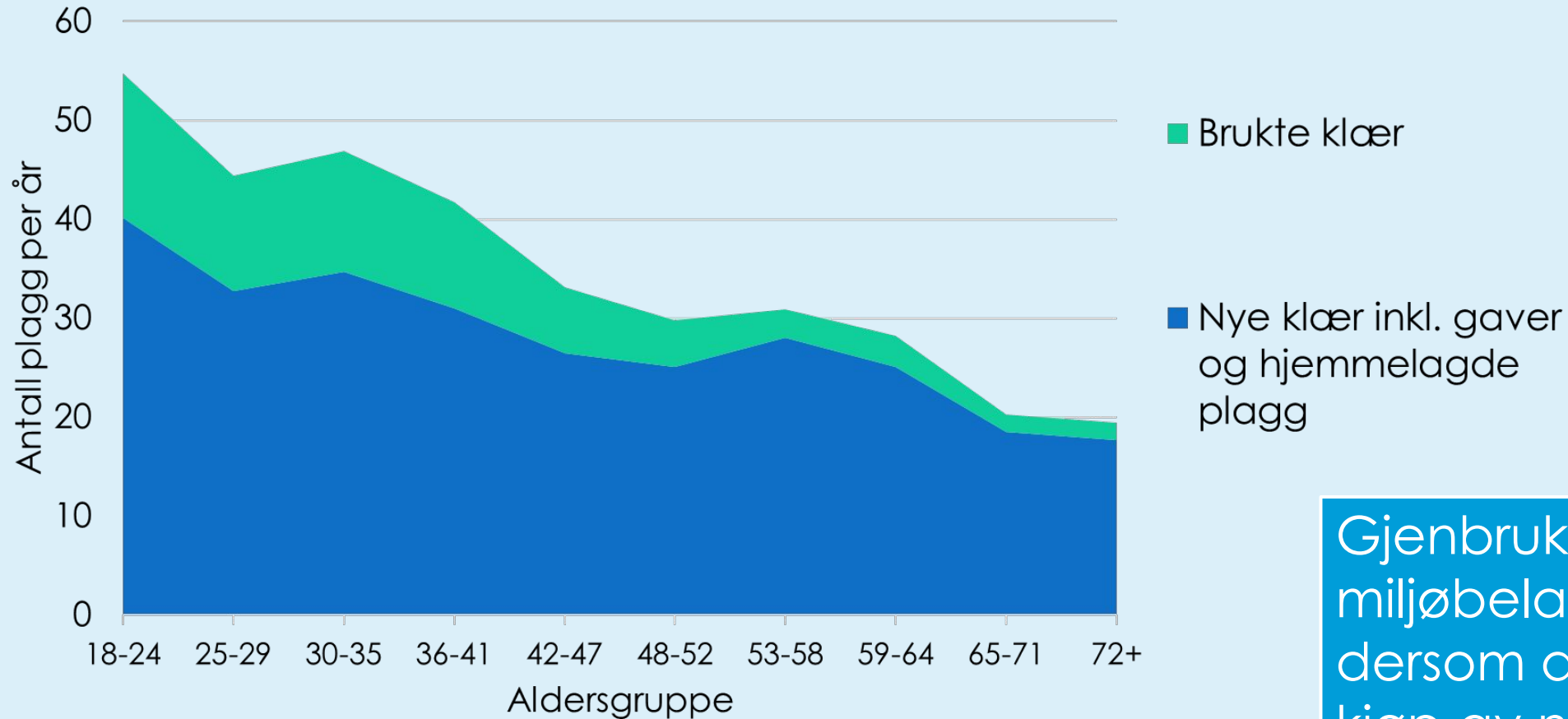
1. Fysisk/teknisk kvalitet (37%): slitasje, krymping, rifter og hull, falming av farger, ødelagte glidelåser og tap av funksjoner som vanntetthet.
2. Dårlig passform eller feil størrelse (28%): Vanligste grunn for barneklær, og vanligere for kvinner enn menn.
3. Mangel på opplevd verdi (35%): plagget ikke lenger er nødvendig eller ønsket, er ute av moten eller mislikt (ofte grunn når eieren har mer klær enn det er plass til).

Kun tredjedel av klærne går ut av bruk fordi de er ødelagt eller utslitt

Klesanskaffelser per aldersgruppe

Survey 2023, N=1 200

Gjenbruk reduserer miljøbelastning kun dersom det erstatter kjøp av nye varer

Fem nye plagg?

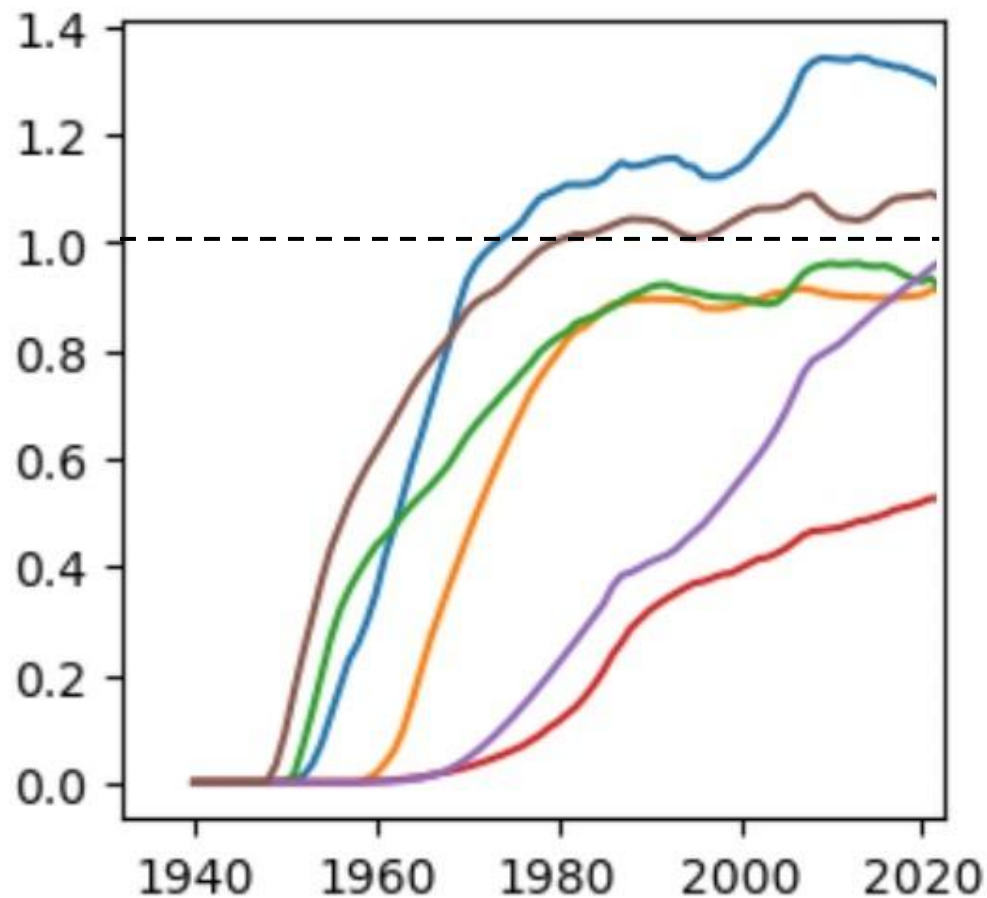
Det er estimert at for å nå 1,5-graders klimamålet, bør kjøp av nye plagg begrenses til fem stk per år i snit (eksl. sokker og undertøy)

Kilde: Coscieme et al. (2022). *Unfit, Unfair, Unfashionable: Resizing Fashion for a Fair Consumption Space*. Hot or Cool Institute.
https://hotorcool.org/wp-content/uploads/2022/12/Hot_or_Cool_1_5_fashion_report_.pdf

ELEKTRONIKK

Antall apparater per hushold

Spesielt komfyrer og vaskemaskiner har fått kortere levetid (rundt -40%)

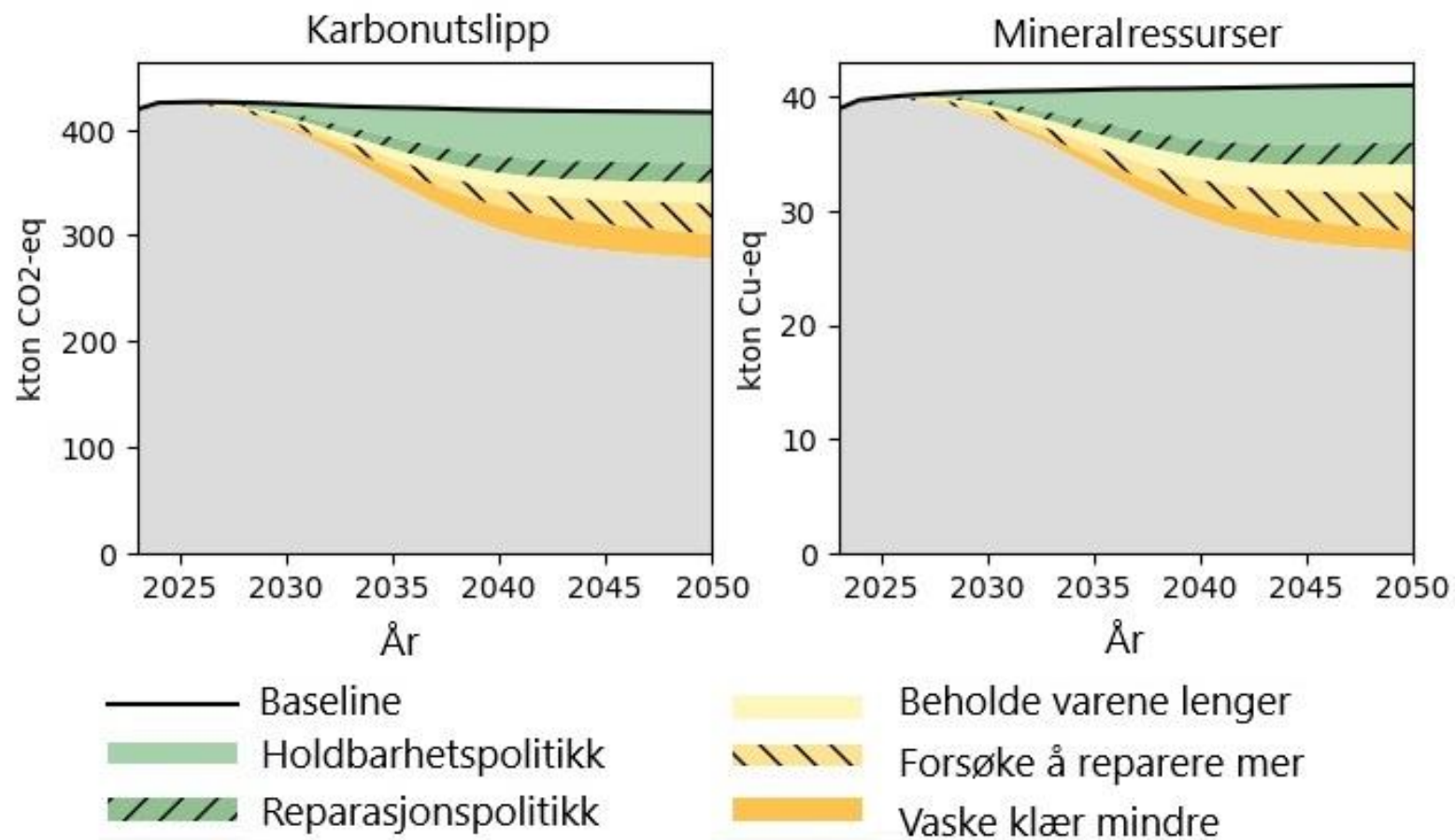
Levetiden til andre store husholdnings-apparater som frysere og tørketromler har holdt seg noe mer stabilt.

Kilde: Kamila Krych, Kirsi Laitala & Johan B. Pettersen (upublisert manus) The effectiveness of policy strategies for longer product life.

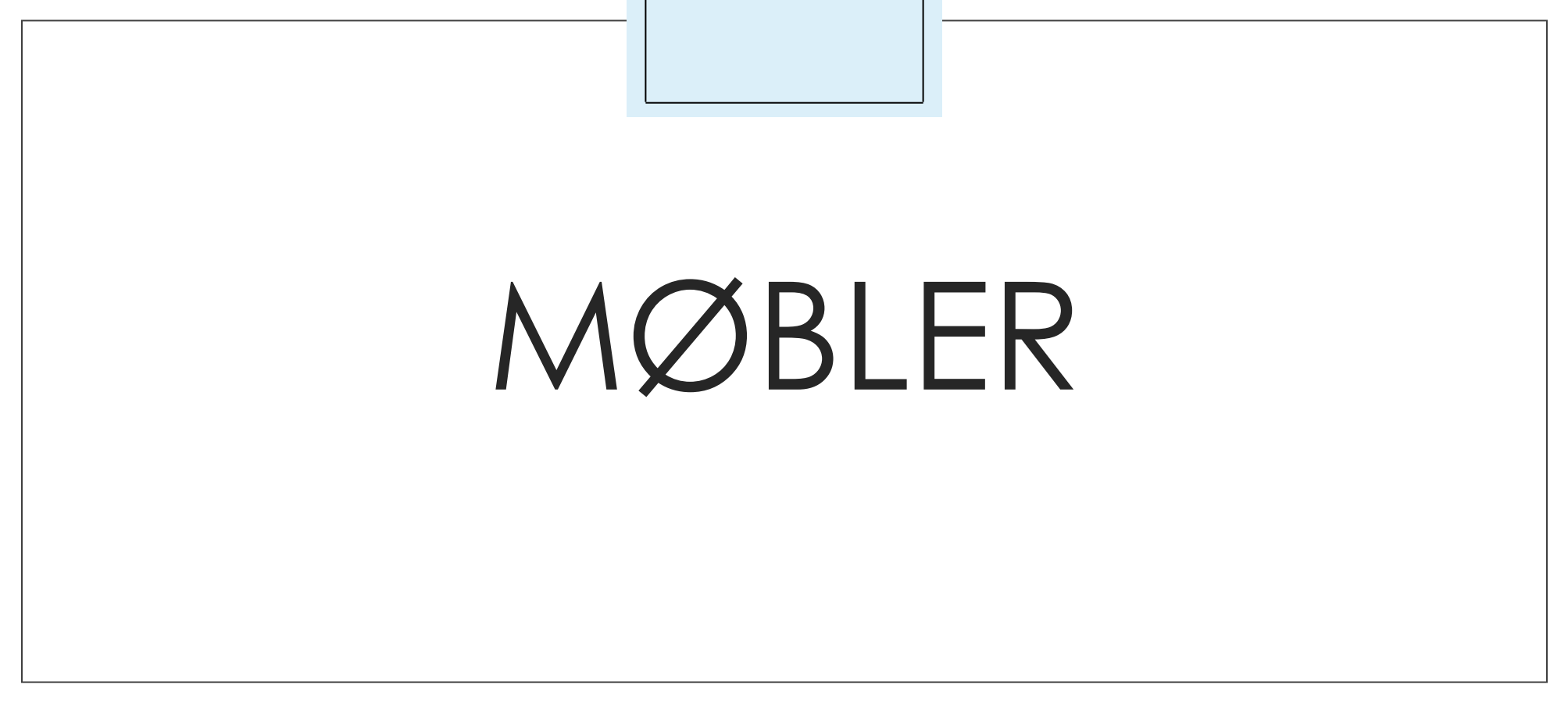
Strategier

- Holdbarhetspolitikk: mer holdbare produkter med lengre levetid (øko design)
- Reparasjonspolitikk: produkter ligger og repareres slik at de er enklere og billigere å reparere
- Beholde varene lenger: produkter brukes fram til de slutter å fungere
- Forsøke å reparere mer: produkter forsøkt reparert men som slutter å fungere
- Vaske klær mindre: redusert vaskehyppighet som også bidrar til lengre levetid på vaskemaskiner

Effektivitet av ulike strategier for å øke levetid av store husholdningsapparater

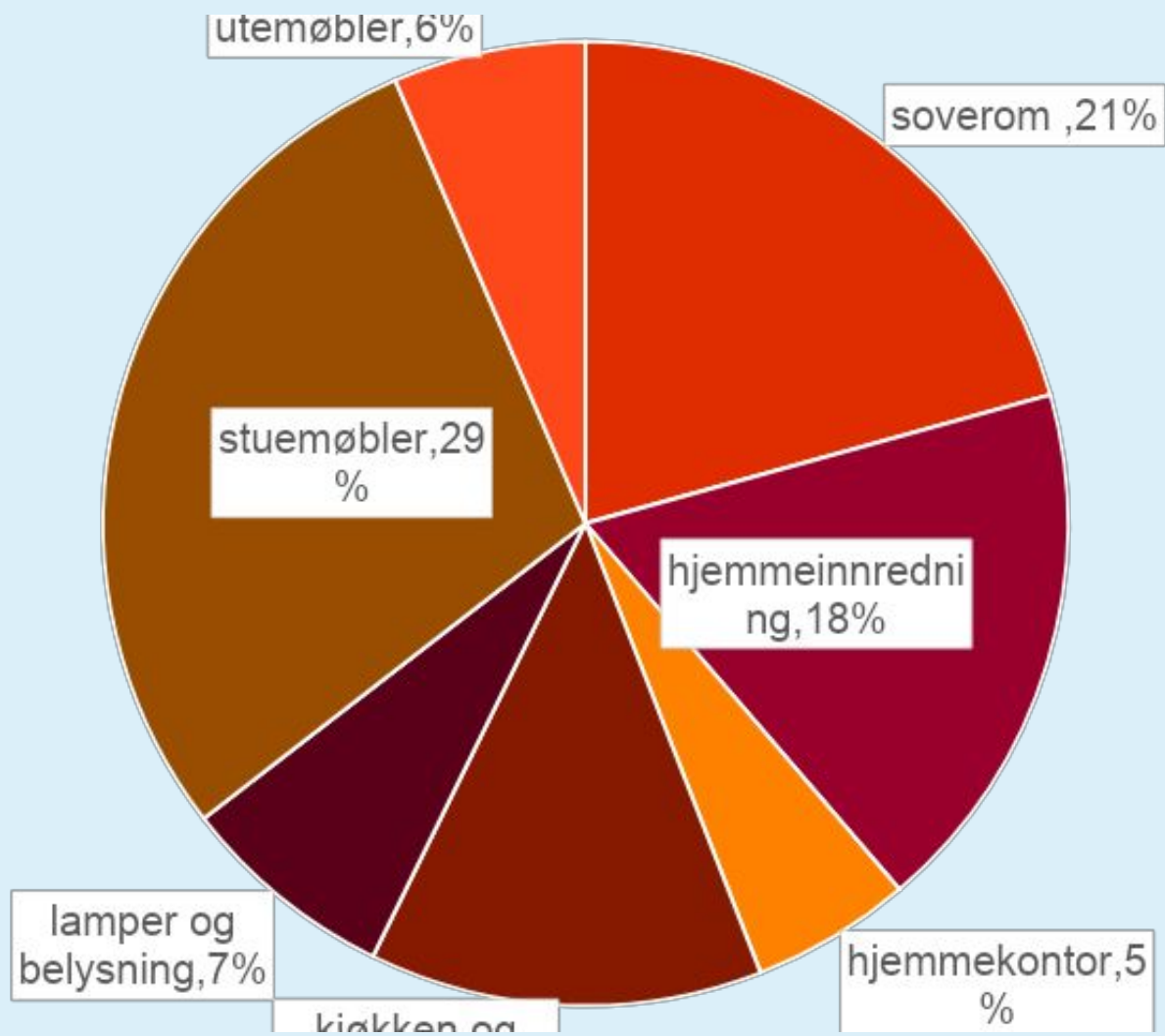

Kilde: Kamila Krych, Kirsi Laitala & Johan B. Pettersen (upublisert manus) The effectiveness of policy strategies for longer product life.

MØBLER

Andel av salg

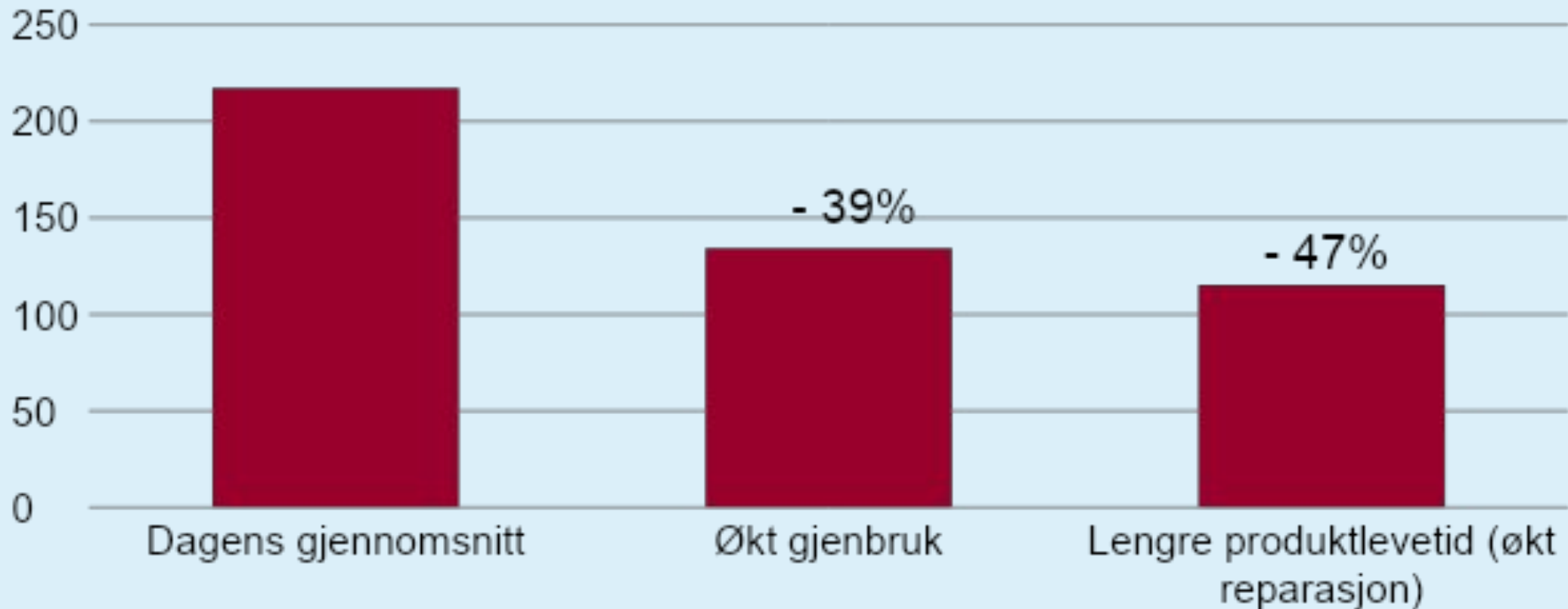
Viktige livssituasjoner:

- Endring i familiesammensetning
- Flytting
- Oppussing (integreerte varer)

Photo by [Andrew Mead](#) on [Unsplash](#)

Forbruk av møbler: Reduksjonspotensiale i karbonfotavtrykk ved lengre produktlevetid

Beregnet i tonn CO2-ekvivalenter for et nabolag med 1340 beboere. Kilde: Thongsawas, P. (2022). Carbon footprint and circular economy potential of furniture in a newly built neighborhood. NTNU. <https://hdl.handle.net/11250/3023800>

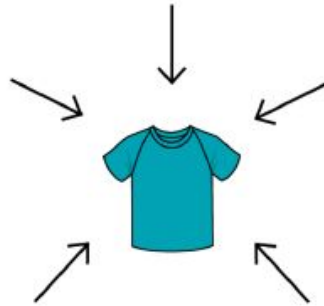

VEIEN VIDERE

TENKE PÅ ULIKE NIVÅER

Forretningsmodeller og design

1) Production on demand

2) Sharing systems

3) Multifunctional and modular garments

4) Design for durability

5) Design for repairing

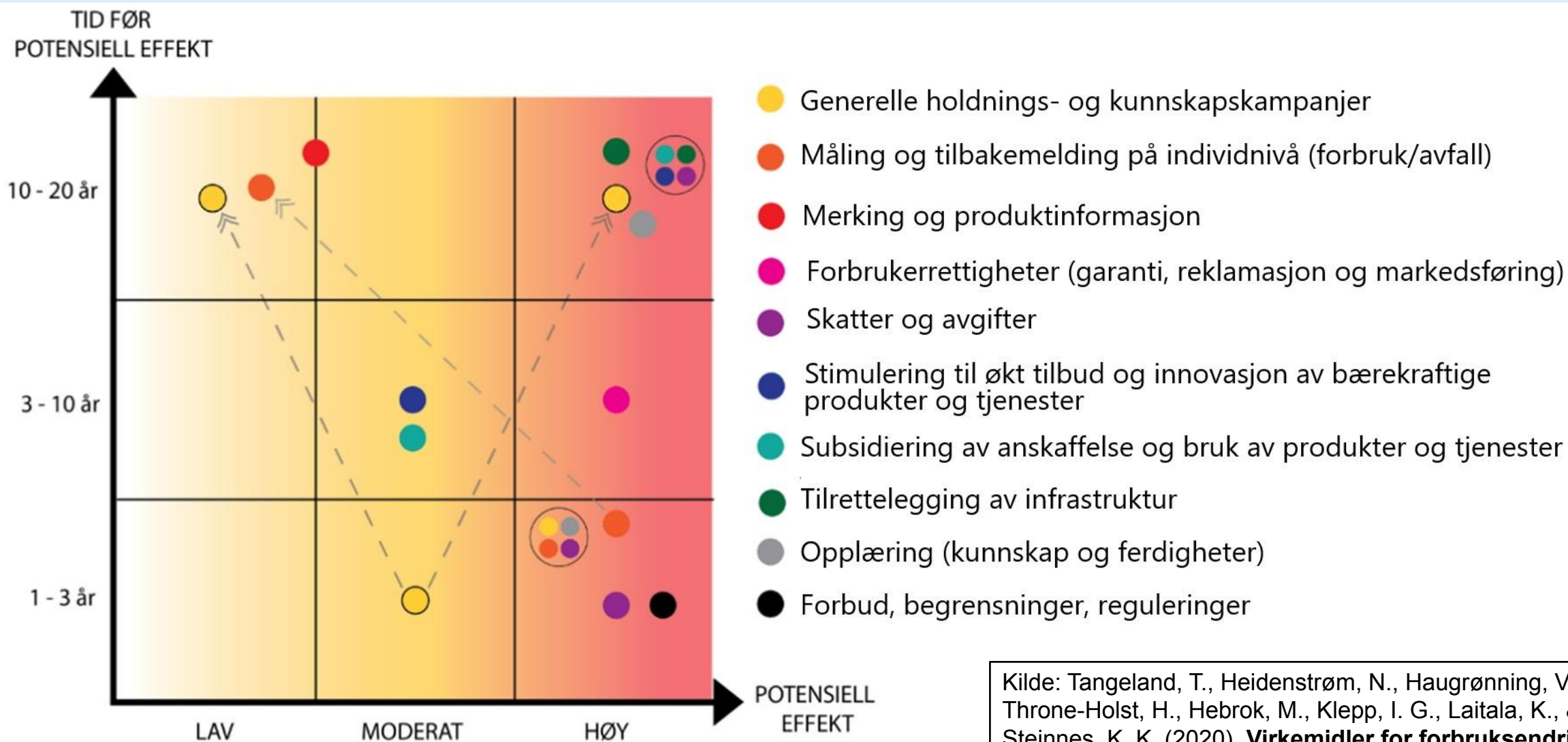
6) Personalisation

Strategies to reduce new clothing demand and lack of studies measuring impact

(Maldini & Balkenende, 2017)

Maldini, I., & Balkenende, A. R. (2017). Reducing clothing production volumes by design: a critical review of sustainable fashion strategies. PLATE 2017, Delft. <http://ebooks.iospress.nl/publication/47876>

Antatt effekt av ulike virkemidler over tid

Kilde: Tangeland, T., Heidenstrøm, N., Haugrønning, V., Throne-Holst, H., Hebrok, M., Klepp, I. G., Laitala, K., & Steinnes, K. K. (2020). **Virkemidler for forbruksendringer** – med utgangspunkt i tiltak fra Klimakur 2030. SIFO rapport. <https://hdl.handle.net/20.500.12199/6496>

Anbefalinger til virkemidler

1. Helhetlige virkemidler har best effekt
2. Virkemidler bør være treffsikre på det de rettes mot
3. Virkemidler bør være koordinerte
4. Tiltakene og virkemidlene bør favne hele forbruket
5. Kunnskaps- og ferdighetsheving er viktig
6. Forbrukerne må ha tillit til virkemidlenes miljø/klimaeffekt
7. Virkemidler må ikke forutsette klimavennlige holdninger for å ha effekt
8. Det trengs mer kunnskap blant annet om atferdsendringer som virkemiddel i omstillingsprosesser

Kilde: Tangeland et al. (2020). **Virkemidler for forbruksendringer** – med utgangspunkt i tiltak fra Klimakur 2030. SIFO rapport. <https://hdl.handle.net/20.500.12199/6496>

Takk!

Spørsmål eller kommentarer?

E-post: kirsil@oslomet.no

<https://uni.oslomet.no/klesforskning/>

OSLOMET

